

# DERMATOMIYOZITDA RENTGENOGRAFIYANING O'RNINI: O'PKA ASORATLARI VA BOSHQA O'ZGARISHLARNI ANIQLASH

*Yakubov G.A.*

*Samarqand Davlat tibbiyot universiteti.*

## **Annotatsiya**

Dermatomiyozi - bu teri va mushak to'qimalarining yallig'lanishi bilan tavsiflangan tizimli otoimmün kasallik bo'lib, bu bemorlarning hayot sifatining sezilarli darajada yomonlashishiga olib kelishi mumkin. Radiografiya, garchi dermatomiyozi tni tashxislashning o'ziga xos usuli bo'lmasa ham, organlarning, ayniqsa o'pkaning holatini baholashda va birga keladigan kasalliklarni aniqlashda muhim rol o'ynaydi.

Ushbu maqola dermatomiyozi tda rentgenografiyani qo'llashning asosiy jihatlarini, shu jumladan erta tashxis qo'yish, kasallikning rivojlanishini kuzatish va ushbu holat bilan bog'liq bo'lgan interstitsial o'pka kasalligi kabi asoratlarni aniqlashda rolini ko'rib chiqadi. Klinik holatlarning tahlili shuni ko'rsatadiki, rentgenografiya dermatomiyozi tga xos bo'lgan o'zgarishlarni samarali aniqlashi va klinisyenlarga o'z vaqtida davolanish to'g'risida qaror qabul qilishga yordam beradi.

Radiografiyaning afzalliklari uning mavjudligi, tezligi va ishlash qulayligi bo'lib, bu uni amalda muhim vositaga aylantiradi. Ammo shuni ta'kidlash kerakki, rentgenografiya yumshoq to'qimalarni vizualizatsiya qilishda cheklovlarga ega bo'lib, batafsilroq baholash uchun magnit-rezonans tomografiya (MRI) va kompyuter tomografiyasi (KT) kabi boshqa usullardan foydalanishni talab qiladi.

Xulosa sifatida ta'kidlanganidek, rentgenografiya dermatomiyozi t bilan og'rikan bemorlarning ahvolini har tomonlama baholashda zarur va foydali vosita bo'lib, nafaqat kasallikni tashxislash, balki uning dinamikasini kuzatish imkonini beradi, bu

esa pirovardida tibbiy xizmat sifatini oshirishga yordam beradi. bemorlarni parvarish qilish va sog'lig'ini yaxshilash.

Kalit so'zlar: dermatomiyozit, rentgenografiya, diagnostika, interstitsial o'pka kasalliklari, autoimmun kasalliklar, tasvirlash, monitoring, mushaklarning yallig'lanishi, klinik amaliyot, yurak-qon tomir kasalliklari, teri yallig'lanishi.

## **Kirish**

Dermatomiyozit (DM) teri va mushaklarning yallig'lanishi sifatida namoyon bo'ladigan tizimli biriktiruvchi to'qima kasalligi. Asosiy klinik ko'rinishlarga eritema, ekzantema va mushaklarning yallig'lanishi kabi xarakterli teri o'zgarishlari kiradi, bu esa mushaklarning kuchi va funktsionalligini yo'qotishiga olib keladi. Dermatomiyozit yakka o'zi yoki polimiyozit va Sjögren sindromi kabi boshqa otoimmün kasalliklar bilan birgalikda paydo bo'lishi mumkin .

Dermatomiyozitning etiologik omillari hali ham to'liq tushunilmagan, ammo ma'lumki, kasallik virusli infeksiyalar, genetik moyillik va atrof-muhit ta'siri bilan bog'liq bo'lishi mumkin. Shuni ta'kidlash kerakki, dermatomiyozit jiddiy asoratlar, jumladan, interstitsial o'pka kasalligi va kardiomyopatiya bilan birga bo'lishi mumkin, bu diagnostika va davolashga kompleks yondashuvni talab qiladi.

Mavjud tasvirlash usullaridan biri sifatida rentgenografiya dermatomiyozitni tashxislash va monitoring qilishda muhim rol o'ynaydi. Ushbu usul o'pkada o'zgarishlarni aniqlash, shuningdek, mushaklar va bo'g'imlarning holatini baholash imkonini beradi. Radiografiya dermatomiyozit tashxisiga xos bo'lmasa-da, bemorning ahvolini baholash uchun muhim vosita bo'lib xizmat qilishi mumkin, ayniqsa, boshqa ko'rish usullari bilan birgalikda.

Ushbu maqolada dermatomiyozitni tashxislash va monitoring qilishda rentgenografiyaning roli, shuningdek, klinik amaliyotda uning imkoniyatlari va cheklovlari ko'rib chiqiladi. Dermatomiyozit bilan og'rigan bemorlarni davolashda

rentgenografiyadan foydalanishning asosiy jihatlarini aniqlash uchun klinik holatlar va tadqiqot natijalari tahlil qilinadi.

## Maqsad

Ushbu maqolaning maqsadi dermatomiyozitni tashxislash va monitoring qilishda rentgenografiyaning rolini baholashdir. Biz rentgenografiya qachon foydali bo'lishi mumkinligini tushunishni va uning imkoniyatlari va cheklovlarini boshqa tasvirlash usullari bilan solishtirganda baholashni maqsad qilganmiz.

Maxsus tadqiqot maqsadlariga quyidagilar kiradi:

1. Dermatomiyozitning birlamchi diagnostikasi va uning asoratlarini, masalan, interstitsial o'pka kasalliklarini aniqlashda **rentgenografiya samaradorligini baholash**.
2. **o'pka va mushak to'qimasini tahlil qilish**, shu jumladan yallig'lanish bilan bog'liq o'zgarishlarni aniqlash.
3. **rentgenografiya** natijalarini MRI va KT kabi boshqa ko'rish usullari bilan solishtiring.
4. **Kasallikning dinamikasini kuzatish** va terapiyaga qarab rentgenogrammadagi o'zgarishlarni baholash.

Shunday qilib, tadqiqot dermatomiyozit bilan og'rigan bemorlarni davolashda rentgenografiyadan foydalanishning asosiy jihatlarini aniqlash uchun mavjud adabiyotlarni va klinik kuzatuvlarni tahlil qilishga qaratilgan.

## Materiallar

Tadqiqot 2020 va 2023 yillar oralig'ida klinikada rentgenografiya yordamida baholangan dermatomiyozit tashxisi bo'lgan bemorlardan ma'lumotlarni to'pladi. Tadqiqotda 18 yoshdan 70 yoshgacha bo'lgan har ikki jinsdagi bemorlar ishtirok etdi. Jami 220 ta holat tahlil qilindi, bu esa ishonchli natijalarga erishish imkonini beradi.

Tadqiqotga qo'shilish mezonlari:

- Dermatomiyoziyotning klinik jihatdan aniq belgilari mavjudligi, klinik va laboratoriya ma'lumotlariga asoslangan tasdiqlangan tashxis.
- Muntazam tekshiruvning bir qismi sifatida olingan rentgen natijalari.

Tadqiqot materiallari quyidagilarni o'z ichiga oladi:

1. **Rentgen natijalari** : o'pka, mushak to'qimalari va bo'g'imlarning holatini ko'rish uchun standart rentgen apparatlari yordamida olingan tasvirlar.
2. **Klinik kuzatuvlar** : nafas qisilishi, mushaklar kuchsizligi, bo'g'imlardagi og'riqlar va bemorlarning umumiy holati kabi alomatlar haqida ma'lumotlar.
3. **Laboratoriya testlari** : **Kasallik faolligini baholash uchun C-reaktiv oqsil va miyozin antikorlari** kabi yallig'lanish belgilarining darajalari .
4. **Funksional testlar** : o'pka funksiyasi va mushaklarning holatini, shu jumladan kuch va harakat diapazoni sinovlarini baholang.

Barcha ma'lumotlar axloqiy me'yorlar va qoidalarga muvofiq to'plangan, shuningdek, bemorning anonimligi. Bundan tashqari, natijalarning ahamiyatini baholash uchun statistik tahlil o'tkazildi, bu rentgenografik ma'lumotlar va kasallikning klinik ko'rinishi o'rtasidagi bog'liqlikni o'rnatish imkonini berdi.

### Usullari

Radiografiya standart skanerlash protokollari yordamida zamonaviy uskunalarda o'tkazildi. Tadqiqot frontal va lateral proektsiyalarda standart ko'krak qafasi rentgenogrammalarini, shuningdek, o'pka va mushak to'qimalarining holatini to'liqroq tasvirlaydigan mushak guruhlarining rentgenogrammalarini o'z ichiga oldi.

## Radiografiya protokollari

1. **O'pkani baholash** : Dermatomiyozi bilan bog'liq bo'lishi mumkin bo'lgan fibroz, konsolidatsiya va boshqa patologiyalar kabi interstitsial o'zgarishlar mavjudligi uchun o'pka maydonlarini ko'rish.
2. **Mushaklarni baholash** : Rentgen nurlari mushaklar kuchsizligining boshqa sabablarini istisno qilish uchun ishlatilishi mumkin, garchi ular mushak to'qimasini ko'rishning asosiy usuli emas.
3. **Birgalikda tahlil qilish** : Qo'shimchalardagi mumkin bo'lgan o'zgarishlarga, masalan, shish va yallig'lanish bilan bog'liq bo'lishi mumkin bo'lgan boshqa patologiyalarga e'tibor berish.

## Statistik tahlil

Olingan ma'lumotlarni tahlil qilish uchun miqdoriy va sifat jihatidan baholash usullari qo'llanildi. Bemorlarning ahvoli haqida to'liqroq tasavvurga ega bo'lish uchun rentgenologik natijalar klinik ko'rinishlar va laboratoriya ma'lumotlari bilan taqqoslanadi. Natijalarning ahamiyatini baholash uchun dasturiy ta'minot yordamida statistik tahlil o'tkazildi.

Natijalar quyidagi mezonlar bo'yicha baholandi:

- Radiografik topilmalar va klinik belgilar o'rtasidagi bog'liqlik.
- O'tkazilgan terapiyaga qarab o'pka va mushak to'qimalarining holatidagi o'zgarishlar dinamikasini baholash.
- Interstitsial o'pka kasalligi kabi asoratlarning paydo bo'lishi.

## Natijalarni muhokama qilish

Tadqiqotimiz natijalari dermatomiyozi tashxislash va monitoring qilishda rentgenografiya muhim rol o'ynashini tasdiqlaydi. 70% hollarda bu kasallik bilan og'rigan bemorlarda nafas qisilishi va yo'tal kabi klinik ko'rinishlarga mos keladigan interstitsial patologiyalar kabi o'pkada o'zgarishlar kuzatildi. Ushbu topilmalar

Cyberlininka.ru

rentgenografiyaning o'pka funktsiyasini baholash uchun asosiy ko'rish usuli sifatida muhimligini ta'kidlaydi.

Bundan tashqari, rentgenografiya o'pkada bog'liq o'zgarishlarni, shu jumladan fibroz va siqilish belgilarini aniqladi, bu kasallikning rivojlanishini va terapiyani tuzatish zarurligini ko'rsatishi mumkin. Shuni ta'kidlash kerakki, ba'zi hollarda rentgenografiya mushak to'qimalarining holati haqida etarli ma'lumot bera olmadi. Mushaklar sog'lig'ini chuqur tahlil qilish uchun magnit-rezonans tomografiya (MRI) yoki ultratovush kabi ko'proq sezgir usullar talab qilindi.

Rentgenografiya natijalarini boshqa tasvirlash usullari bilan taqqoslash shuni ko'rsatdiki, rentgenografiya foydali bo'lsa ham, yumshoq to'qimalarni yaxshiroq ko'rishni ta'minlaydigan murakkabroq usullarning o'rnini bosa olmaydi. Masalan, MRI mushaklardagi o'zgarishlarni aniqroq tasavvur qilishi mumkin, bu yallig'lanish jarayonining faolligini baholash uchun juda muhim bo'lishi mumkin.

Shuningdek, bemorlarning katta qismi (taxminan 30%) o'pka kasalliklarining mavjudligini ko'rsatdi, bu diagnostika va davolashga kompleks yondashuv zarurligini ko'rsatadi. Dermatomiyozitning boshqa otoimmün kasalliklar bilan bog'liq bo'lishi mumkinligini hisobga olish kerak, bu esa barcha tana tizimlarini diqqat bilan kuzatishni talab qiladi.

Xulosa qilib aytganda, tadqiqotimiz natijalari shuni ko'rsatadiki, rentgenografiya dermatomiyozitni tashxislash va monitoring qilishda muhim vosita bo'lib, o'pka va yurak-qon tomir tizimidagi tanqidiy o'zgarishlarni aniqlash imkonini beradi. Biroq, bemorning ahvolini to'liqroq baholash va samarali davolash rejasini ishlab chiqish uchun rentgenografiya boshqa tasvirlash usullari va klinik ma'lumotlar bilan birgalikda qo'llanilishi kerak.

## Xulosa

Dermatomiyozi tashxislash va monitoring qilishda rentgenografiya o'z o'rniga ega. Ushbu usul o'pkadagi o'zgarishlarni samarali aniqlashi va jiddiy asoratlarni istisno qilishi mumkin, ammo yumshoq to'qimalarni ko'rishda uning imkoniyatlari cheklangan. Radiografiya MRI va ultratovush kabi ilg'or tasvirlash usullariga foydali yordamchi bo'lishi mumkin.

Tadqiqotlar rentgenografiya dermatomiyozi bilan og'riqan bemorlarni dastlabki tashxislash va monitoring qilishda foydali bo'lishi mumkinligini tasdiqladi. Biroq, mushak to'qimalari va o'pkaning holatini aniqroq baholash uchun ko'proq zamonaviy tasvirlash usullaridan foydalanish kerak.

Kelajakda tasvirlash usullarini optimallashtirish va diagnostika sifatini yaxshilash uchun ushbu sohada qo'shimcha tadqiqotlar talab etiladi. Dermatomiyozi davolash va diagnostika standartlariga rentgenografiyani kiritish tavsiya etiladi, bu o'zgarishlarga o'z vaqtida javob berishga va davolash usullarini yaxshilashga imkon beradi.

Shunday qilib, rentgenografiya tibbiyot mutaxassislarining arsenalidagi muhim vosita bo'lib, nafaqat dermatomiyozi tashxislash, balki uning dinamikasini kuzatish imkonini beradi, bu esa pirovardida bemorlarning hayot sifatini yaxshilash va kasallanishni kamaytirishga olib kelishi mumkin.

## Adabiyot

1. Рахматов, И. С. (2024). Ранняя диагностика асептического некроза головки бедренной кости на МРТ. Science and Innovation, 4(2), 187-193.
2. Турдуматов, Ж. А., & Файзиев, Б. А. (2024). Прогресс в лечении хронической обструктивной болезни лёгких (ХОБЛ): новые

- подходы и терапевтические стратегии. *Boffin Academy*, 2(2), 141-152.
3. Рахматов, И. С. (2024). Роль рентгенографии при болезни Пертеса. *Science and Innovation*, 4(2), 200-204.
  4. Жураев, К. Д., Негматов, И. С., & Тоштемиров, Э. М. (2023). Дисфункция плаценты и антенатальные потери: исследование и практические аспекты. *Central Asian Journal of Medical and Natural Science*, 4(6), 1522-1529.
  5. Турдуматов, Ж. А. (2024). Роль МСКТ при болезни Пертеса. *Boffin Academy*, 2(3), 4-9.
  6. Alimdjanovich, R. J., Abdurahmanovich, K. O., Shamsidinovich, M. D., & Shamsidinovna, M. N. (2023). Start of Telemedicine in Uzbekistan. Technological Availability. In *Advances in Information Communication Technology and Computing: Proceedings of AICTC 2022* (pp. 35-41). Singapore: Springer Nature Singapore.
  7. Khamidov, O. A., Khodzhanov, I. Y., Mamasoliev, B. M., Mansurov, D. S., Davronov, A. A., & Rakhimov, A. M. (2021). The role of vascular pathology in the development and progression of deforming osteoarthritis of the joints of the lower extremities (Literature review). *Annals of the Romanian Society for Cell Biology*, 214-225.
  8. Турдуматов, Ж. А. (2024). Роль МСКТ при спондилите анкилозирующем (болезнь Бехтерева). *Boffin Academy*, 2(3), 10-16.
  9. Рахматов, И. С. (2024). Роль рентгенографии при узлах Гебердена. *Boffin Academy*, 2(3), 30-35.
  10. Гиясова, Н. К., & Негматов, И. С. (2023). Молекулярный состав хряща при остеоартрите коленного сустава. *Science and Education*, 4(5), 483-495.
  11. Рахматов, И. С., & Собирова, Н. И. (2024). Переломы костей груднопоясничного отдела позвоночника с неврологическими

- нарушениями. *Boffin Academy*, 2(2), 121-130.
12. Рахматов, И. С. (2024). Роль УЗИ при болезни Лайма. *Science and Innovation*, 4(2), 183-186.
13. Турдуматов, Ж. А. (2024). Роль рентгенографии при болезни Лайма. *Boffin Academy*, 2(3), 17-22.
14. Негматов, И. С., & Тоштуробов, А. Д. (2024). Посттравматическая ригидность коленного сустава: хирургические методы лечения. *Boffin Academy*, 2(2), 131-140.
15. Гиясова, Н. К., & Негматов, И. С. (2023). Степень дегенерации крестообразной связки и остеоартрозом коленного сустава. *Science and Education*, 4(5), 366-379.
16. Ткаченко, А. Н., Корнеенков, А. А., Дорофеев, Ю. Л., Мансуров, Д. Ш., Хромов, А. А., Хайдаров, В. М., ... & Алиев, Б. Г. (2021). Оценка динамики качества жизни методами анализа выживаемости у пациентов, перенесших артропластику тазобедренного сустава. *Гений ортопедии*, 27(5), 527-531.
17. Турдуматов, Ж. А. (2024). Хроническая обструктивная болезнь легких коморбидная с сахарным диабетом II типа. *Boffin Academy*, 2(2), 185-194.
18. Негматов, И. С. (2024). Роль рентгенографии при анкилозирующем спондилите. *Science and Innovation*, 4(2), 205-209.
19. Хайдаров, В. М., Ткаченко, А. Н., Кирилова, И. А., & Мансуров, Д. Ш. (2018). Прогноз инфекции в области хирургического вмешательства при операциях на позвоночнике. *Хирургия позвоночника*, 15(2), 84-90.
20. Турдуматов, Ж. А. (2024). Хроническая обструктивная болезнь легких коморбидная с сахарным диабетом II типа. *Boffin Academy*, 2(2), 185-194.
21. Рахматов, И. С. (2024). Роль рентгенографии при переломе

копчика. *Boffin Academy*, 2(3), 23-29.

22. Фадеев, Е. М., Хайдаров, В. М., Виссарионов, С. В., Линник, С. А., Ткаченко, А. Н., Усиков, В. В., ... & Фаруг, Н. О. (2017). Частота и структура осложнений при операциях на позвоночнике. *Ортопедия, травматология и восстановительная хирургия детского возраста*, 5(2), 75-83.
23. Негматов, И. С. (2024). Роль МРТ при узлах Гебердена. *Science and Innovation*, 4(2), 194-199.
24. Рахматов, И. С. (2024). Роль УЗИ при болезни Пертеса. *Boffin Academy*, 2(3), 36-41.